REPERE FILOSOFICO-ESTETICE ALE RECEPTĂRII ARTISTICE ÎN CONTEXTUL FORMĂRII INTEPRETULUI

PHILOSOPHICAL-AESTHETIC LANDMARKS OF ARTISTIC RECEPTION IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF THE PERFORMER

Constantin Șchiopu, dr. hab., prof. univ., Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Receptarea este un element definitoriu al oricărui proces de comunicare artistică. În actul receptării, gândirea reflexivă – reprezentarea obiectului în subiect – este reglementată de principiul unității imaginației cu intelectul (Kant), imaginația însemnând libertate, intelectul – determinism. Posibilă în domeniul esteticii, „concordanța subiectivă a imaginației cu intelectul" (Kant), revendică ideea cu privire la subiectul cunoscător în artă, exponent al propriei libertăți. „Capacitatea imanentă a subiectului de a acorda fertilitate forței imaginative" (W. von Humboldt), va fi raportată nu numai la artist, care urmărește transformarea realității în imagine, dar și la receptor, determinat, în actul de actualizare a tuturor potențialităților textului, să se manifeste din punct de vedere interpretativ la fel cum însuși autorul s-a manifestat din punct de vedere generativ. Imaginată de autor, lumea operei literare este rezultatul unei atitudini subiective a lui, formele limbajului contrastând cu uzul general al limbii, iar mesajul transmis având adesea un grad ridicat de indeterminare (semnificațiile textului literar sunt interpretate diferit de către cititori diferiţi). La rândul ei, și intepretarea operei literare, care pune în relaţie subiectul (interpretul) şi obiectul (textul), este deopotrivă subiectivă, în sensul că depinde de aptitudinile, cunoştinţele, motivaţia, atitudinile etc. celuia care o efectuează, şi obiectivă, fiind orientată, dirijată, constrânsă de către textul supus interpretării. Întrucât „opera de artă înfățișează

în chip sensibil adevărul" (Hegel), principiul hegelian al abordării logico-istorice a practicii artistice impune interpretarea adevărului/ relației „obiectiv-subiectiv" în unitatea emotional-rațional. Libertatea de intepretare ca drept al receptorului și libertatea ca autenticitate sunt importante pentru înțelegerea relației „subiectiv-obiectiv", a faptului că nu orice opinie exprimată este valabilă pentru textul/ imaginea intepretat/ă, că judecata de gust trebuie să fie în consens cu obiectivitatea textului, cu valorile acestuia, care, existând ca atare în dimensiune imanentă, sunt/trebuie să fie create și recreate continuu de cititor.

Reception is a defining element of any artistic communication process. In the act of reception, reflexive thinking is regulated by the principle of unity of imagination with intellect (Kant), imagination meaning freedom, intellect – determinism. „The subjective concordance of the imagination with the intellect" (Kant) claims the idea of the subject knowing in art, exponent of his own freedom, which, due to this concordance, shows how the object should (can) be and not how it is. „The immanent capacity of the subject to give fertility to the imaginative force" (W. von Humboldt), will be reported not only to the artist, who seeks to transform reality into an image, but also to the receiver, determined to manifest himself from an interpretive point of view, as the author himself manifested himself from a generative point of view. Since „the work of art sensitively depicts truth" (Hegel), the Hegelian principle of the logical-historical approach to artistic practice requires the interpretation of truth / the „objective-subjective" relationship in the emotional-rational unity.

Cuvinte cheie: *operă literară, receptare, interpret, comunicare artistică, subiectiv-obiectiv, adevăr*

Key-words: *literary work, reception, performer, artistic communication, subjective-objective, truth*